

Asiakirja 19/2018

Tarkastuskomitean kertomus vuoden 2018 toiminnasta

Pohjoismaiden neuvoston tarkastuskomitealla on Pohjoismaiden neuvoston työjärjestyksen mukaan seuraavat tehtävät:

Tarkastuskomitea harjoittaa yhteispohjoismaisin varoin rahoitettavan toiminnan parlamentaarista valvontaa sekä muuta yleiskokouksen päättämää valvontaa (§ 6).

Tarkastuskomitea voi antaa puheenjohtajistolle lausuntoja Helsingin sopimuksen, muiden pohjoismaista yhteistyötä koskevien sopimusten, neuvoston työjärjestyksen ja muiden sisäisten määräysten tulkinnasta (§ 46).

Tarkastuskomitean kokoonpano lokakuussa 2018:

Ruth Marie Grung (S), puheenjohtaja, Norja
Ólafur Ísleifsson (Ff), varapuheenjohtaja, Islanti
Eva Sonidsson (S), Ruotsi
Rasmus Ling (MP), Ruotsi
Paavo Arhinmäki (vas.), Suomi
Jan-Erik Messmann (DF), Tanska (2.lokakuuta 2018 saakka)
Maria Stockhaus (M), Ruotsi

Tarkastuskomitea on vuonna 2018 pitänyt kolme kokousta ja tehnyt opintomatkan (kokoukset 24. tammikuuta Tukholmassa, 9. huhtikuuta Akureyrissa ja 13. syyskuuta Nuukissa sekä opintomatka Tukholmaan 24. elokuuta).

Toisin kuin valiokunnissa, tarkastuskomitean jäsenillä on henkilökohtaiset sijaiset.

Laitosvierailut

Vuodesta 2011 tarkastuskomitea on tehnyt säännöllisiä tarkastuskäyntejä niihin pohjoismaisiin laitoksiin, jotka saavat Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoitusta. Vierailujen tarkoitus on selvittää laitoksen tuottamaa pohjoismaista hyötyä. Vierailujen jälkeen laaditaan raportti, joka lähetetään laitokselle, Pohjoismaiden ministerineuvostolle, Pohjoismaiden neuvoston asianomaiselle valiokunnalle sekä Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajistolle.

Vuonna 2018 tarkastuskomitea kävi Pohjoismaisessa hyvinvointikeskuksessa Tukholmassa, Ruotsissa. Laitoksella on toimipiste myös Helsingissä, mutta koska tarkastuksen kohteena oli työ kuurosokeiden nuorten parissa ja yleinen tutustuminen keskuksen työhön, vierailu päätettiin tehdä laitoksen päätoimipisteeseen Tukholmaan.

NVC on Pohjoismaiden ministerineuvoston sosiaali- ja terveyssektorin alainen laitos. Laitoksen toimintaan myönnetty määräraha on 25,5 miljoonaa Tanskan kruunua ja hankkeisiin on lisäksi myönnetty 8,5 miljoonaa Tanskan kruunua. Työntekijöitä on yhteensä 32, joista 9 Helsingissä.

Keskuksen hallitus on muuttunut neuvoo-antavaksi yksiköksi (advisory board), ja keuhalla 2018 keskuksen uutena johtajana aloitti Eva Franzén. Tarkastuskomitea tapasi johtajan 14 päivää sen jälkeen, kun hän oli aloittanut tehtävässään.

Keskuksen työ jakautuu neljään osa-alueeseen:

- Kansanterveys
- Vammaiskysymykset
- Maahanmuuttajien kotouttaminen
- Hyvinvointipolitiikka

Tarkastuskomitea sai vierailunsa yhteydessä yleisen esityksen keskuksen toiminnasta ja mahdollisuuden tavata työntekijöitä ja johtoa, minkä lisäksi vierailun aikana kiinnitettiin erityishuomio kuurosokeiden nuorten parissa tehtävään työhön. Tämä oli jatkoa komitean vuonna 2014 tekemälle vierailulle, joka johti seuraavaan huomautukseen: *Toiminnan siirtyessä Tanskan Dronninglundista Tukholmaan on tärkeää huolehtia osaamisen ja tiedon säilymisestä tällä alalla. Tarkastuskomitean näkemyksen mukaan on olemassa vaara, että osaaminen häviää muuton yhteydessä, ja siksi komitea haluaa seurata kehitystä ja saada asiasta raportin tulevassa kokouksessa.*

NVC:n vuoden 2018 ohjauskirjeessä kuurosokeat ovat edelleen osapanostusalue vammaiskysymyksissä.

”NVC pyrkii edistämään kuurosokeiden yhdenvertaisia yhteiskunnallisia osallistumismahdollisuuksia keräämällä, kehittämällä ja välittämällä tietoa esimerkiksi kuurosokeuden syistä, kuntoutuksesta ja kuntoutumisesta, kuurosokeuden ymmärtämisestä yleisesti ja siitä viestimisestä eri ammattinharjoittajille, viranomaisille ja tutkijoille.”

Tarkastuskomitea sai käsityksen, että kuurosokeiden parissa tehtävä työ oli ammatitaitoista ja että pohjoismaalaisten nuorten kuurosokeiden parissa tehtävä työ toi mukanaan suurta pohjoismaista hyötyä kaikille siihen osallistuneille. Varsinaista kuurosokeiden nuorten parissa tehtävän työn arviointia ei ole tehty sen jälkeen, kun toimipiste siirrettiin pois Tanskasta, mutta keskus arvioi, että eri tapahtumiin osallistumisen perusteella mitaten asiat on hoidettu hyvin ja kehitys on hyvällä mallilla.

Komitea kyseli keskuksen ohjauskirjeen linjauksista yleisesti, mihin liittyen todettiin, että ohjauskirjeen muoto rajoittaa tehtävien hoitoa, sillä ohjauskirje määrittelee suhteellisen tarkkaan keskuksen työtehtävät.

Tarkastuskomitea huomautti, että keskuksen viestintää hoidetaan monilta alustoilta, mutta ei kuitenkaan sosiaalisessa mediassa, ja että oli vaikeaa arvioida, saavutetaanko toiminnalla oikea kohderyhmä, joka hankkeille/panostusalueille on selkeästi määriteltä. NVC:n puolelta lisättiin, että tämä on huomioon otettava asia, jota käsitellään lähitulevaisuudessa.

Tarkastustehtävät 2018

Tarkastuskomitean Pohjoismaiseen hyvinvointikeskukseen tekemän vierailun aikana Tukholmassa järjestettiin tapaaminen Pohjoismaiden ministerineuvoston hallinnon

edustajien kanssa tukea saavista hankkeista ja laitoksista. Kokous pidettiin, koska oli toivottu Pohjoismaiden ministerineuvoston hanketietokannan läpikäyntiä. COWI tutki hanketietokannan vuonna 2015 ja antoi huomautuksensa sen päivittämisestä. COWIn tekemän läpikäynnin jälkeen Pohjoismaiden ministerineuvosto on tehnyt oman tarkistuksensa tietokannassa olevista hankkeista ja päivittänyt tiedot. Tarkastuskomitea halusi käydä tietokannan läpi tarkastaakseen sen päivittymisen ja sisällön tarkoituksenmukaisuuden. Tätä tarkoitusta varten Pohjoismaiden ministerineuvoston edustajat kutsuttiin Tukholmaan esittelemään tarkastuskomitealle, miten hanketietokanta toimii ja kuinka Pohjoismaiden ministerineuvoston järjestelmässä hankkeisiin, tukiin ja arviointeihin liittyvää työtä tehdään.

Läpikäynti auttoi ymmärtämään hanketyötä ja toi erityisesti esiin sen, että nyky muodossaan hanketietokanta ei sovellu tarvittavien ja päivitettyjen tietojen hakemiseen kustakin projektista. Tämä johtuu siitä, että hanketietokannan tiedot tulevat talousohjausjärjestelmästä, eikä niiden perusteella voida esittää dataa, joka antaisi kattavan kuvan hankkeista ja niiden toteuttamisesta.

Kun Pohjoismaiden ministerineuvosto siirtyy käyttämään uutta EAP-järjestelmää vuoden 2019 aikana, se tuo mukanaan myös mahdollisuuden esittää hankkeiden statukset paremmin uudessa tietokannassa. Työn odotetaan valmistuvan vuoden 2019 lopussa.

Vielä vuoden 2018 aikana tarkastuskomitean puheenjohtaja tapaa Tanskan valtiontilintarkastajien edustajia käydäkseen vuoropuhelua tilintarkastusraporttien pohjana käytettävistä tilintarkastuksen periaatteista.

Muut tehtävät

Laitosten vuosikertomukset

Tarkastuskomitea on aikaisempien vuosien tapaan käynyt läpi Pohjoismaiden ministerineuvoston alaisuudessa toimivien pohjoismaisten laitosten vuosiraportit. Laitosten raportteja on kaikkiaan 11. Yleisvaikutelma on, että laitokset toimivat yleisesti hyvin ja pääsevät Pohjoismaiden ministerineuvoston niille tulossopimuksissa asetamiin tavoitteisiin.

Vuosittaiset ohjauskirjeet

Tavan mukaan Pohjoismaiden ministerineuvosto laatii ohjauskirjeet kaikille laitoksilleen. Ohjauskirjeiden tarkoituksena on antaa parempi yleiskuva eri laitosten toiminnasta, edistää avoimuutta ja parantaa parlamentaarisen valvonnan edellytyksiä. Tarkastuskomitea on saanut nähtäväkseen kaikki ohjauskirjeet.

Tanskan valtiontilintarkastajien raportit

Tarkastuskomitea on syyskuussa Nuukissa pidetyssä kokouksessaan käynyt läpi Tanskan valtiontilintarkastajien kertomukset Pohjoismaiden ministerineuvoston, Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden kulttuurirahaston tilikaudesta. Tarkastuskomitean tehtävänä on valmistella tilinpäätösten käsittely Pohjoismaiden neuvoston istuntoon.

Pohjoismaiden ministerineuvosto

Tanskan valtiontilintarkastajat ovat antaneet tilintarkastuskertomuksensa Pohjoismaiden ministerineuvoston tilikauden 2017 toiminnasta.

Valtiontilintarkastajien mietinnön mukaan tilinpäätös antaa oikean kuvan vastaavista ja vastattavista samoin kuin Pohjoismaiden ministerineuvoston taloudellisesta tilanteesta vuonna 2017, eikä tilinpäätökseen ole merkittäviä huomautuksia. Valtiontilintarkastajat arvioivat lisäksi, että tilinpäätökseen sisältyvien varojen käyttö on lakien ja muiden määräysten sekä solmittujen sopimusten ja hyväksytyjen käytäntöjen mukaista.

Tarkastuskomitean mietintöluonnoksessa todetaan lisäksi,

- että Pohjoismaiden ministerineuvoston uuden talousjärjestelmän käyttöönoton myötä hankevelan ilmoituksen tulee olla totuudenmukaisempi, jotta velka jakautuu tarkemmin vuosikohtaisesti.
- että Islannin Pohjolan talon, Nordregion, NordGenin ja NVC:n tarkastusten yhteydessä esiin tulleet huomautukset merkitään tiedoksi ja että laitosten johtajat noudattavat niitä paremman hallinnollisen käytännön nimissä.

Pohjoismaiden neuvosto

Tanskan valtiontilintarkastajat ovat tarkastaneet Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2017 tilinpäätöksen. Mietinnössä todetaan, että Tanskan valtiontilintarkastajien mukaan tilinpäätös antaa oikean kuvan vastaavista ja vastattavista samoin kuin Pohjoismaiden neuvoston taloudellisesta tilanteesta vuonna 2017, eikä tilinpäätökseen ole merkittäviä huomautuksia. Valtiontilintarkastajat arvioivat lisäksi, että tilinpäätökseen sisältyvien varojen käyttö on lakien ja muiden määräysten sekä solmittujen sopimusten ja hyväksytyjen käytäntöjen mukaista.

Pohjoismainen kulttuurirahasto

Tanskan valtiontilintarkastajat ovat tarkastaneet Pohjoismaisen kulttuurirahaston vuoden 2017 tilinpäätöksen. Tarkastuskomitea huomauttaa mietinnössään, että Tanskan valtiontilintarkastajien mukaan tilinpäätös antaa oikean kuvan vastaavista ja vastattavista samoin kuin Pohjoismaisen kulttuurirahaston taloudellisesta tilanteesta vuonna 2017, eikä tilinpäätökseen ole merkittäviä huomautuksia. Lisäksi todetaan, että tilinpäätökseen sisältyvien varojen käyttö on lakien ja muiden määräysten sekä solmittujen sopimusten ja hyväksytyjen käytäntöjen mukaista.